

Анотація

«Мій педагогічний досвід»

Сахно Валентини Томасівни,

керівника гуртка «Театр казок»

Палацу творчості дітей та юнацтва

Броварської міської ради Броварського району Київської області

*«Театральна вистава розкриває перед
дитиною весь світ засобами мудрої та вічної
казки, розвиває творчі здібності особистості,
а найголовніше – виховує справжню людину»*

С. Русова

Тема досвіду: «Формування у вихованців закладу позашкільної освіти творчої та життєвої компетентностей засобами театрального мистецтва».

Кредо: «Щоб дійти до мети, треба, перш за все, йти!»

Оноре де Бальзак

Адреса досвіду: Палац творчості дітей та юнацтва Броварської міської ради Броварського району Київської області.

Автор досвіду: Сахно Валентина Томасівна, керівник гуртка «Театр казок».

Актуальність досвіду: Сприяння розвитку дитячої творчості та **створення безбар'єрного простору у закладі позашкільної освіти** – це одне з ключових питань сучасної позашкільної освіти.

Театр володіє потужною силою емоційного впливу на дитину, стає помічником у вихованні творчої особистості, розкриває її природні задатки, розширює світосприйняття. Основою діяльності дитячого театру є гра, яка значною мірою реалізується у самовираженні особистості, у колективному характері театральної творчості. Через гру діти найкраще пізнають навколишній світ.

Сьогодні, у час засилля інтернету, діти відірвані від живого спілкування і саме заняття театральною творчістю розширюють межі їхнього всесвіту, що сприяє загальному розвитку.

Незважаючи на свою давню історію, мистецтво театру – вічно молоде, бо

воно наймобільніше і найпереконливіше відгукується на будь-які події в суспільстві і першим відкриває шлях до успіху талановитим акторам.

Головна мета: формування творчої та життєвої компетентностей особистості засобами театрального мистецтва в закладі позашкільної освіти.

Завдання, зумовлені зазначеною метою: розвивати творчу та життєву компетентності вихованців; закладати основи акторської майстерності – уміння передавати свої думки, почуття через художнє слово; залучати дітей з особливими освітніми потребами у творчий простір позашкільля та сприяти їх адаптації у соціумі; забезпечувати в гуртку доступність – безбар'єрність освіти для дітей усіх категорій.

Педагогічний та сценічний досвід гуртка «Театр казок», висвітлений у творчих проєктах: гурток «Театр казок» займається не тільки освітньою діяльністю, а й популяризує театральне мистецтво, організовує та проводить зустрічі юних броварчан з героями казок. За час його роботи на різних сценічних майданчиках, в тому числі і на головній своїй сцені у ПТДЮ, були презентовані казки: «Коза-дереза», «Язиката Хвеська», «Чарівна сметана», «Вовк і Пес», «Дюймовочка» (2015-2019 рр.); поставлена вистава «Пан Коцький» за участю дітей з особливими освітніми потребами (2018 р.); здійснений показ вистави за мотивами казки угорського письменника та актора Дюли Урбана «Всі миші люблять сир» у рамках україно-польського проєкту (2019 р.); виконана підготовка та демонстрація вистави «Білосніжка» за участю дітей з ООП у рамках проєкту «Різні можливості – рівні права» (2019 р.); відбулись прем'єра вистави «За двома зайцями» з нагоди 10-річчягуртка «Театр казок» (2019 рік) та спільні проєкти гуртка «Театр казок» і Ради дітей та учнівської молоді м. Бровари – новорічний творчий дарунок дітям соціально незахищених категорій та вихованцям СОС-дитячого містечка м. Бровари – вистава «Вечори на хуторі...» за мотивами повісті М. Гоголя «Ніч перед Різдвом» (2019, 2020 рр.), а також – вистава за мотивами п'єси Михайла Старицького «По-модньому» (2021 р.).

Нині започаткована робота над новим проєктом «Театр рівних можливостей» за участю вихованців з ООП гуртка «Театр казок».

Результативність та умови ефективності досвіду: гурток «Театр казок»

розпочав свою діяльність у 2009 році. З перших занять мною приділяється багато уваги розвитку дитячих природних задатків та уподобань, які, безперечно, є основою побудови освітнього процесу в творчому колективі. Найкраще цьому сприяє вивчення усної народної творчості, зокрема казок. З цього приводу Софія Русова зазначила: «Казка є вічним супутником дитинства...»

Чотири останні роки я багато часу присвячую розвитку інклюзивної освіти у нашому закладі, зокрема у гуртку «Театр казок». Діти з особливими освітніми потребами завжди були у гуртку, але питання інклюзії та забезпечення створення безбар'єрного простору ніколи раніше не було таким актуальним, як зараз. Я вважаю, що особливо важливо допомогти дітям з інвалідністю, дати можливість їм відчувати, що їхні таланти і уміння важливі і корисні для інших.

Ще у травні 2017 року багато приємних слів на адресу колективу залишили глядачі прем'єрної вистави за мотивами української народної казки «Колобок». У ній також взяли участь вихованці колективу з особливими освітніми потребами, акторська гра яких вразила навіть вибагливих глядачів.

У 2018 році під час церемонії підписання у приміщенні Палацу творчості дітей та юнацтва Меморандуму про співпрацю у формуванні мережі інклюзивно-ресурсних центрів Київської області відбулася демонстрація вистави «Колобок» за участю вихованців з ООП. Саме ця вистава стала наочним прикладом для одного із ключових векторів розвитку позашкільної освіти.

З цього часу в ПТДЮ стартувала робота зі створення соціально-творчого проєкту «Різні можливості – рівні права». Безпосереднім співавтором, учасником та реалізатором цього проєкту став гурток «Театр казок» та особисто я, як керівник гуртка. Цю наскрізь інноваційну сторінку своєї діяльності мною було розпочато свідомо, аби надати можливість розвивати таланти усім, без виключення, дітям.

Ще одну виставу у виконанні інклюзивної групи гуртка «Театр казок» «Пан Коцький» тепло зустрічали учасники міського методичного об'єднання педагогічних працівників закладів позашкільної освіти Броварської міської ради у лютому 2019 року. Наступною виставою за участю дітей з ООП, яка була подарована вихованцям ПТДЮ до новорічних свят, стала вистава «Білосніжка».

За час роботи з дітьми з особливими освітніми потребами мною розроблені «Поради педагогам щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами у гуртках закладу позашкільної освіти». Основою у цій справі став Указ Президента № 533/2020 «Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні», на основі якого розроблено Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» – перший в державі комплексний документ, який передбачає створення безбар'єрного простору в усіх сферах життя для всіх суспільних груп, зокрема людей з інвалідністю, та Постанова КМУ «Про порядок організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти». У гуртку «Театр казок» усі діти мають рівні можливості та вільний доступ до освіти, для культурного (мистецького) та креативного вираження, провадження культурної діяльності тощо.

Позашкільна освіта для дітей з ООП має особливе значення, адже вона надає їм змогу меншою мірою відчувати свою ізоляцію від суспільства, допомагає піднімати соціальний статус, відкриває можливість активніше включатися в реальне життя.

Заняття у театральному гуртку носять певну систему і є надійним ґрунтом для формування соціально-педагогічних умов для розвитку творчої компетентності юної особистості.

Крок за кроком, вихованці знайомляться з театром, як з різножанровим видом мистецтва: навчаються акторській майстерності, вмінню вести діалог, передавати емоції і почуття. Граючи на сцені невеличкі ролі, діти позбавляються комплексів, розкривають свій творчий потенціал. Це можуть бути будь-які життєві ситуації, поведінка людей і звірів, побутові предмети під час їхнього використання тощо: головне, щоб це було доступне дитячій увазі.

Окрім того, на заняттях практикують: бесіди, вправи, етюди, репетиції, читання творів, перегляди та обговорення професійних вистав. Підсумковими формами навчання на початковому рівні є відкрите заняття, а на основному та вищому – театральні концерти, конкурси, прем'єри вистав.

Використовую також інформаційно-комунікаційні технології та

мультимедійні презентації, тематичні відеохвилинки. Це покращує процес засвоєння матеріалу, сприяє розвитку творчих здібностей. Для вдосконалення сценічної мови та мовної інтонаційної виразності на заняттях постійно застосовую артикуляційну гімнастику – вправи для поліпшення дикції, а також – скоромовки, чистомовки та інше.

Одними з найперших у гуртку «Театр казок» були здійснені постановки народної казки «Ходить гарбуз по городу» та театралізованого дійства «Ой хто, хто Миколая любить». З часом зростала акторська майстерність дітей, додавався сценічний досвід та бажання виступати на сцені. Невдовзі було здійснено ще ряд постановок за народними казками: «Сірий вовк та козенята», «Пригоди Червоного Капелюшка», «Коза-дереза», «Чарівна сметана», «Новорічний колобок», «Украдене свято, або артисти-невдахи».

Під час проведення фестивалю «Театральні обрії» на сцені Київського академічного обласного музично-драматичного театру ім. Саксаганського у місті Біла Церква була представлена вистава «Язиката Хвеська».

Гідне місце у репертуарі гуртка «Театр казок» посідають нові вистави – «Снігова королева» та «Дванадцять місяців», а вистава за однойменним твором угорського письменника і режисера Дюли Урбана «Всі миші люблять сир» стала своєрідною візитівкою театрального колективу.

Діяльність гуртка «Театр казок» – це цілісна система, яка базується не тільки на загальних підходах до організації освітнього процесу в закладі позашкільної освіти, а й на науковому підґрунті в найширшому розумінні цього слова. У побудові роботи гуртка «Театр казок» я дотримуюся принципів українського режисера Леся Курбаса, засновника театру «Березіль», основою яких є всесвіт, де головним чинником виступає особлива довіра до життя у всіх його суперечностях.

Праця гуртка також будується за схемою, яка відповідає визначальним характеристикам Костянтина Станіславського. Актор у гуртку «Театр казок» покликаний не тільки створити певний образ, а й «стати образом», перейнятись переживаннями та емоціями героя, зробити власними його думки. Широко практикуються в театрі і такі дії, як вихід акторів до глядацької зали під час

вистав, початок (чи продовження) окремих фрагментів дійства у глядацькій залі. Цим вони повторюють новаторські кроки німецького драматурга Бертольда Брехта, який творив такий театр, що спонукав глядача до роздумів і міркувань.

У 2018 році керівник гуртка «Театр казок» була нагороджена Грамотою департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації за участь у церемонії підписання Меморандуму про співпрацю у формуванні мережі інклюзивно-ресурсних центрів Київської області. У 2019 році – Почесною грамотою виконавчого комітету Броварської міської ради та Грамотою Палацу творчості дітей та юнацтва Броварської міської ради Київської області з нагоди 10-річчя гуртка. У 2020 році театральну гру вихованців гуртка «Театр казок» відзначено Дипломом департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації за I місце в обласному фестивалі дитячих театральних колективів «Театральні обрії». У 2021 році гурток та його керівник отримали Подяку Броварського міського голови за високий професійний рівень та з нагоди свята «Творча особистість – 2021», Подяку Палацу творчості дітей та юнацтва Броварської міської ради Броварського району Київської області за вагомий внесок у забезпеченні реалізації соціально-творчого проєкту «Різні можливості – рівні права», а також у 2021 році вихованці гуртка «Театр казок» були відзначені сертифікатами КЗ КОР «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини» як учасників обласної акції до Міжнародного дня людей з особливими потребами «Творчість без обмежень» та як учасників обласної родинної онлайн-етноакції «Дитинства пісня Великодня», нагороджені Дипломом КЗ КОР «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини» за I місце в обласному фестивалі театрів ляльок «Казкові оглядини».

Переконана, що у гуртка «Театр казок» – перспективне і надійне майбутнє, а його праця завжди буде знаходити відгук у глядачів та зацікавленість і захоплення у вихованців.